

Føde- og habitatvalg

I modsætning til de Sædgæs, der overvintrer i Sverige og Østdanmark, og som ofte fouragerer på spild fra rodfrugtafgrøder og vintersæd, lever Norfolk-Nordvestjylland-gæssene udelukkende af græs og sumpplanter. I modsætning til andre gåsearter i Vestjylland fouragerer denne Sædgåsepopulation ofte på små, afsides beliggende parceller, hvor fuglene holder sig skjult bag hegn, diger og i lavninger i landskabet. Det er karakteristisk, at de fouragerer – og hviler – på og omkring små søer fjernet ude på heder, i klitter eller plantager. De er "the geese of moorland", sådan som de engang var kendt i Skotland, og denne særlige delpopulation af Sædgæs har således stædigt fastholdt en oprindelig "lifestyle" i både Nordvestjylland og Norfolk.

Trusler

I Nordvestjylland er markarbejde, først og fremmest pløjning, og om efteråret jagt de to vigtigste faktorer, som begrænser antallet af fourageringslokaliteter, gæssene kan benytte. Jagt har den mest direkte virkning på gæssene, både gennem øget dødelighed og i form af forstyrrelser på opholdsstederne. Ud fra egne observationer og samtaler med lokale jægere vurderer vi, at gennemsnitligt mindst 30-40 Sædgæs bliver dræbt hver jagtsæson (september-december) ved Sjørring Sø. Derudover skydes omkring 10 Sædgæs årligt i Vejlerområdet, og totalt skønner vi, at der i området bliver skudt mindst 50-60 Sædgæs hvert år.

Synkroniserede tællinger i Norfolk og Jylland i efterårs/vinter-sæsonerne 1988-91 har vist, at denne delpopulation ret konstant består af kun 1150-1300 gæs. Et årligt jagtudbytte på 50-60 vil betyde en ekstra dødelighed på 4-5%, men tab p.g.a. anskudninger betyder yderligere ekstra dødelighed. Visse år har ungeproduktionen kun udgjort 8-10% af bestanden.

Beskyttelse

I Storbritannien blev jagt på Sædgæs forbudt fra 1981 p.g.a. deres lave antal og meget begrænset udbredelse. Gennem justeringer af den landbrugsmæssige udnyttelse har man forsøgt at sikre de afgræssede enge i Norfolk, som gæssene fouragerer på, og det er planen, at et naturreservat skal etableres på den vigtigste lokalitet.

Da denne population heller ikke beskydes i Sve-

rige, er det kun i Danmark den udsættes for jagt. Jagttiden i Danmark strækker sig fra 1. august til 31. december.

Det har været nævnt (Nordjyllands fugle, 1979) at antallet af Sædgæs i Nordvestjylland var lavest i perioden 1940-1974, med en vis stigning derefter. Ved Sjørring Sø har maximumtællingene de sidste to år (1200-1300) været højere end tidligt i 1980'erne (500-680). Jagtforbudet i England fra 1981 og præciseringen af den færdselsfri zone i de centrale dele af Hanstedreservatet i maj 1982 (ny bekendtgørelse + skiltning) kan have været faktorer, der har påvirket bestandsudviklingen positivt det seneste tiår.

Den tidligere konstaterede store nedgang i den Sædgåsebestand, der yngler i Midtsverige, ser ud til at have været forårsaget af jagt, både på ynglepladserne og i træk- og overvintringsområderne (Vår Fågelvärld 49: 7-14, 1990). Det er helt sikkert, at en fremtidig beskyttelse og genopbygning af denne særlige Sædgåsebestand afhænger af en passende sikring og forvaltning af eksisterende og potentielle yngle-, fælde-, fouragerings- og rasteplasser i de tre involverede lande.

På trods af at vi stadig kun har begrænsede data til belysning af populationsdynamikken, er det vor opfattelse, at forudsætningen for en stigning i bestanden bl.a. er indskrænkninger i Sædgåsejagten i de tre nordvestjyske kommuner, der huser lokaliteter af afgørende betydning for denne delpopulation, både om vinteren og i træktiderne. En lokal særfredning, som man f.eks. kender for Blisgåsen på Nordfyn og den Store Skallesluger i Sønderjylland, Storstrøms og Fyns Amter kunne evt. komme på tale.

Til slut en opfordring til folk, som kigger på gæs i Vejlerne og Thy: kig efter de blå halsbånd (stofflodret "H" plus to tal på den anden led), og hvis du/I får aflæst Sædgæs, vær så venlig at give besked til J. P. K. på Vejlernes Feltstation på nedenstående adresse (eller tlf. 97 99 13 39).

Mariko Parslow-Otsu
Orchard Cottage, Kingston
Cambridge CB3 7NJ, England

Jørgen Peter Kjeldsen
Vejlernes Økologiske Feltstation
Lyngvej 15
7741 Frøstrup

Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1990

ALEX SAND FRICH og LARS NORDBJÆRG

Rapport nr 20 fra Sjældenhedsudvalget

(With a summary in English: Rare birds in Denmark and Greenland in 1990)

Indledning

I nærværende rapport er medtaget 392 færdigbehandlede sager fra Danmark og Grønland. Af disse blev 325 godkendt, mens 67 blev forkastet. Dette svarer til en godkendelsesprocent på 83.

Den systematiske gennemgang og regionale opbygning er som i tidligere rapporter. Hvis intet andet er nævnt, er der tale om et rastende individ. Betegnelserne 1K, 2K står for første og andet kalenderår. 2K+, 3K+ betyder at fuglen er mindst i sit andet eller tredje kalenderår, men kan også være ældre. Ad. = adult (gammel, udfarvet fugl), imm. = immatur (dragter mellem juvenil og adult dragt), juv. = juvenil (første fjerdragt efter pullusdragten), pull. = pullus (dununge), sdr. = sommerdragt, vdr. = vinterdragt, odr. = overgangsdragt, trk. = trækkende, trk.fors. = trækkforsøg, syng. = syngende og ringm. = ringmærket.

Efter artsnavnet er i parentes angivet tre tal: 1) antal fund før SUs oprettelse i 1965; 2) antal hidtil godkendte fund, bortset fra fund nævnt i denne rapport; 3) antal godkendte fund i denne rapport. Bemærk, at antal fund ikke altid er identisk med antal individer, da flokke eller par regnes som enkeltfund, mens f.eks. fem enkeltindivider på en dag regnes som fem fund. Signaturene efter observationerne er observatøremes initialer. Bagest i rapporten findes en liste over samtlige observationer, samt en liste over fund, der er forkastet af SU.

Godkendte sager

Fra 1990 godkendtes blot én ny art for landet, nemlig Sortbrynet Albatros. Nævnes bør også den invasionsagtige optræden af Sneugle samt andenforekomster af Steppevibe, Klippesvale og Gulbrynet Værbling. Derudover både 2. og 3. forekomst af Spottesanger. Endvidere fik landet sit første sommerfund af Vandsanger samt anden forårsforekomst af Hvidbrynet Løvsanger. Første danske ynglefund af Lundsanger registreredes ligeledes i 1990.

Mangelen på længerevarende østenvindsperioder i efteråret resulterede i sparsom forekomst af sibiriske trækgæster. En større invasion af Krognæb i Skandinavien i årets sidste måneder smittede dog også af i Danmark. Fra Grønland godkendtes to nye arter, Kejsergås fra 1976 og Trane fra 1988.

SU-listen

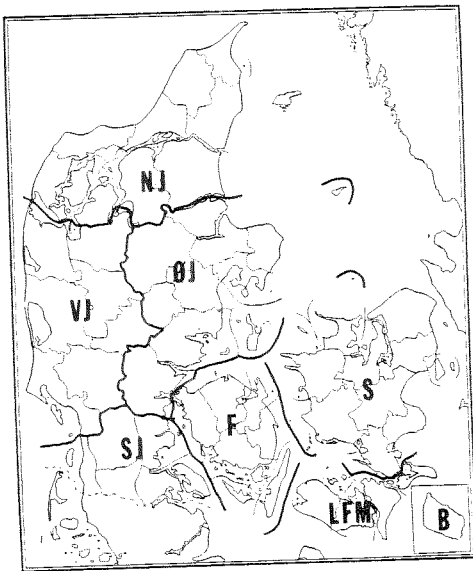
Fra og med 1991 er følgende arter udgået af SU-listen: Islom *Gavia immer*, Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii*, Almindelig Skråpe *Puffinus puffinus*, Lille Stormsval *Hydrobates pelagicus*, Stor Stormsval *Oceanodroma leucorhoa*, Silkehejre *Egretta garzetta*, Sølvhejre *Egretta alba*, Stellersand *Poly-*

sitica stelleri, Amerikansk Skarveand *Oxyura jamaicensis*, Tredækker *Gallinago media*, Lille Kjøve *Stercorarius longicaudus*, Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus*, Sabinemåge *Larus sabini*, Hvidvinget Måge *Larus glaucooides*, Lunde *Fratercula arctica*, Storpiber *Anthus richardi*, Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*, Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*, Fyrremejse *Parus montanus*, Topmejsse *Parus cristatus* og Korttæt Træløber *Certhia brachydactyla*.

SU-listen, som den ser ud i dag, er således landsdækkende. Der forekommer ikke mere arter, som skal beskrives for én del af landet, men ikke for en anden.

Det er imidlertid sådan, at usædvanlige forekomster af arter, som ikke findes på SU-listen, kan forelægges SU. Det betyder, at SU behandler forekomster af arter, der tidsmæssigt, antalsmæssigt eller geografisk er usædvanlige i henhold til den nyudkomne *Danmarks Fugle – en oversigt* af Klaus Malling Olsen eller til tidligere publicerede SU-rapporter.

Det har altid været sædvane at give særligt fylde kommentarer i SU-rapporten til de arter, der udgår af listen. Dette er undladt denne gang, idet der i stedet henvises til ovennævnte oversigt.

Regionsinddelingen anvendt i denne artikel.
Geographical regions of Denmark used in this report.

Rettelser

Sidst i rapporten er et afsnit med rettelser til de to foregående SU-rapporter. Antallet af fejl i disse to rapporter har desværre været højt, og vi er naturligvis de første til at beklage dette. Eventuelle yderligere rettelser og kommentarer til disse eller andre SU-rapporter kan sendes til udvalgets adresse.

Sjældenhedsudvalgets medlemmer

SU består idag af følgende: David Boertmann, John Faldborg, Alex Sand Frich, Peter Lyngs, Lars Nordbjærg, Ivan Olsen, Lars Paaby, Søren Sørensen og Ole Thorup. John Faldborg er sidst tilkomne medlem, og afløser Klaus Malling Olsen, som hermed takkes for mange års utrættelig arbejdsindsats.

For kritik og kommentarer takkes David Boertmann, Peter Lyngs, Ivan Olsen, Lennart Pedersen, Knud Pedersen, Lars Paaby, Palle A. F. Rasmussen og Søren Sørensen. David Boertmann har desuden bearbejdet de grønlandske sager. Den største tak rettes dog til de mange, der gennem 1990 rapporterede deres observationer til SU, og dermed skabte grundlaget for denne rapport.

Sjældenhedsudvalgets adresse

SUs adresse er: Sjældenhedsudvalget, DOF, Vesterbro-gade 140, 1620 København V.

Alex Sand Frich og Lars Nordbjærg har i 1991 fungeret som sekretærer, og fra 1992 er dette hverv overtaget af Ivan Olsen.

Systematisk gennemgang af de godkendte sager

Accepted records

Islom *Gavia immer* (-,156,24)

1975: 26.4, Flagbakken, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., BB,EC m.fl.

1976: 8.10, Grenen, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., BB,HKP,JS.

1978: 5.5, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i sdr. trk., AB,MH,OL.

1984: 25.4, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i sdr. trk., BB,AB.

1985: 29.4, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., HC. 10.5, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i sdr. trk., DB.

1987: 12.5, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i sdr. trk., BB,AB,SCh.

1988: 11.5, Grenen, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., EC,PAFR.

1990: 25.4, Skagen, Nordstrand (NJ), ad. i sdr.

Topskarv, Vidåen, 20. januar 1990. Bemærk spinkelt næb, slank hals og lille hoved med stejlere pande end Storskarv. Foto: Hans Harrestrup Andersen. Slag.

trk., BB,BBP. – 1.5, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i sdr. trk., PAFR. – 2.5, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i sdr. trk., BB,AB,PAFR. – 8.5, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i sdr. trk., AB,PAFR. – 15.5, Ellekrattet, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., BB,LBJ. – 19.5, Grenen, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., BB,AB,MH,JF. – 20.5, Grenen, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., BB,JF. – 12.8, Nørre Lyngvig (VJ), imm. trk., EE. – 19.10, Grenen, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., PAFR. – 21.10, Harboør Tange (VJ), ad. i odr., AKV,MJH. – 4.11, Harboør Tange (VJ), 1K, MJH. – 4.11, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i odr. trk., KP. – 11.11, Harboør Tange (VJ), ad. i vdr. + 1K, AKV,MJH. – 18.11, Grenen, Skagen (NJ), ad. i odr. trk., EC,KP. – 27.12, Skagen (NJ), ad. i vdr. trk., EC.

Arten er fra og med 1991 udgået af SU-listen. Forekommer regelmæssigt i bl.a. Nord- og Vestjylland forår og efterår.

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii* (9,129,13)

1978: 8.5, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i sdr. trk., AB,MH,OL.

1980: 26.10, Grenen, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., PAFR.

1985: 28.4, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i sdr. trk., KP. – 29.4, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., HC.

1989: 21.3, Skagen Nordstrand (NJ), 2K trk., EC,KP. – 22.10, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., KP.

1990: 12.5, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i sdr. trk., KP m.fl. – 30.9, Grenen, Skagen (NJ), 2K trk., FF,KP. – 21.10, Harboør Tange (VJ), vdr./2K, AKV. – 24.10, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i sdr. trk., PAFR. – 4.11, Skagen Nordstrand (NJ), ad. i odr. trk., KP. – 19.11, Gilleleje (S), 1K trk., AB. – 16.12, Skagen (NJ), vdr./1K trk., KP,DW.

Arten er fra og med 1991 udgået af SU-listen. Forekommer regelmæssigt i bl.a. Nord- og Vestjylland forår og efterår.

Sortbrynet Albatros *Diomedea melanophris* (0,0,1)

1990: 19.7, overfarten Hirtshals-Kristiansand (NJ), ad., FO.

Ny art for landet, idet de 4 tidligere godkendte *Diomedea*-albatrosser ikke med sikkerhed har kunnet artsbestemmes (Dybbro 1978, Olsen 1988). Forvekslingsmulighed foreligger med såvel Gråhovedet Albatros *Diomedea chrysostoma* som Gulnæbbet Albatros *Diomedea chlororhynchos*. Førstnævnte er endnu ikke med sikkerhed påvist i Nordatlanten, mens sidstnævnte i flere tilfælde er registreret langs Nordamerikas østkyst, men endnu ikke i NØ-atlanten (Cramp & Simmons 1977).

På de Britiske Øer er Sortbrynet Albatros registreret 26 gange til og med 1990, og bemærkelsesværdigt er her

Vandsanger *Acrocephalus paludicola* (8,9,1)

1990: 3.-11.7, Snogebæk, Bornholm (B), syng., PRA,JEE,MJB m.fl.

Det er bemærkelsesværdigt med et juli-fund af en syngende fugl. Alle tidligere fund er fra perioden august-oktober.

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum*
(0,10,4)

1980: 1.-2.6, Reservatet, Skagen (NJ), syng., BB.

1981: 26.5, Reservatet, Skagen (NJ), syng., BB.

1990: 1.6, Christiansø (B), ringm., PL,ML,KC. – 12.6, Hornfiskrøn, Læsø (NJ), PAFR.
5. år i træk og 6. iagttagelse fra Christiansø. Af totalen på 14 fund er de 13 gjort i perioden 26.5-15.6. Arten optræder stadigt hyppigere i Østersø-landene, og i Sverige sås næststørste antal i 1990 med 44 eks. (Tyrberg 1991).

Spottesanger *Hippolais polyglotta* (0,1,2)

1978: 20.8, Korshage, Rørvig (S), 1K ringm., LB m.fl.

1990: 1.6, Blåvandshuk (VJ), ringm., BJ,TO, LPe.

Fundet fra 1978 bliver landets første. Det hidtil eneste fund er fra Møn 11.-22.6 1982 (Hansen 1986). Fundet fra 1978 har tidligere været forelagt SU, men p.g.a. manglende oplysninger og den daværende viden kunne en sikker bestemmelse ikke foretages. Fundet er iøvrigt dokumenteret med fotos. Arten er i spredning i Vesteuropa; således havde Luxemburg sit første ynglefund i 1986 (Crowther 1987) og Holland sit første ynglefund i 1990 (van den Berg 1991). Der er ligeledes registreret vækst og spredning i bestanden i Belgien, Tyskland og Schweiz (Anon. 1991).

Hvidskægget Sanger *Sylvia canillans* (0,16,1)

1990: 13.-23.5, Christiansø (B), 2K han ringm., KC,MFJ,ML,PL.

Arten har været årlig siden 1986. Af de 17 fund er 9 fra Christiansø og 3 fra Blåvand; 10 er fra perioden 10.-30.5, og de 12 er hanner.

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides*
(2,190-191,21)

1989: 10.-19.6, Liselund, Møns Klint (LFM), syng., PSH,MJB,HVJ.

1990: 2.6-1.8, Christiansø (B), 20 eks. fordelt med 2.6 1 ringm., 3.6 2, 4.6 1 par redebyggende, 5.6 3, 6.6 3, 7.6 2, 8.6 5, 9.6 6, 10.6 9, 11.6 2, 12.6 4; herefter ses parret fra 4.6 frem til 1.8, hvor hunnen dog registreres udskiftet 14.7, og 4 udføjne juv. ses 13.7-1.8 (ringm. 26.7), MFJ,ML,PL. – 2.-17.6, Liselund, Møn (LFM), 2 eks. syng., fordelt

med 2.-17.6 1, 5.-7.6 1, PSH,MJB,HVJ. – 13.-14.8, Christiansø (B), 1K ringm., MFJ,ML. – 17.-19.8, Christiansø (B), 1K ringm., MFJ,ML.
Første sikre ynglefund fra Danmark. I 1985 var der formodning om yngel på Christiansø. Fuglen fra 1989 er tidligere godkendt, men kun med datoen 18.6.

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*
(0,ca 80,4)

1990: 13.10, Christiansø (B), MFJ. – 4.11, Christiansø (B), 2 eks. ringm., MFJ,ML,PL. – 6.11, Christiansø (B), ringm., MFJ,ML,PL.

Arten er udgået af den danske SU-liste fra og med 1991. Artens optræden i Danmark er bl.a. diskuteret af Lyngs & Rabøl (1983).

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*
(3,201-202,14-15)

1988: 2.10, Fanø (VJ), 5-6 eks., KFJT. – 3.10, Fanø (VJ), KFJT.

1990: 6.5, Grenen Camping, Skagen (NJ), PA,US. – 15.9, Stevns Klint (S), KJ,HWH. – 18.9, Christiansø (B), ML. – 27.9, Voerså, Vendsyssel (NJ), ringm., BL. – 30.9, Hanstholm (NJ), JBe. – 1.10, Kongelunden (S), LN. – 13.10, Stigsnes (S), BMS. – 18.10, Christiansø (B), ringm., ML,MFJ.
Arten er fra og med 1991 udgået af SU-listen. Er sammen med Storpiber den almindeligst forekommende af de sibiriske strejfgæster. Racen *humei* skal dog fortsat forelægges SU.

Fundet fra maj er blot den anden forårsforekomst for landet. Det første var i maj 1988 (Olsen 1989).

Brun Løvsanger *Phylloscopus fuscatus* (0,13,1)
HVC.

1990: 19.10, Snejstrup, Thy (NJ), ringm., JKK.

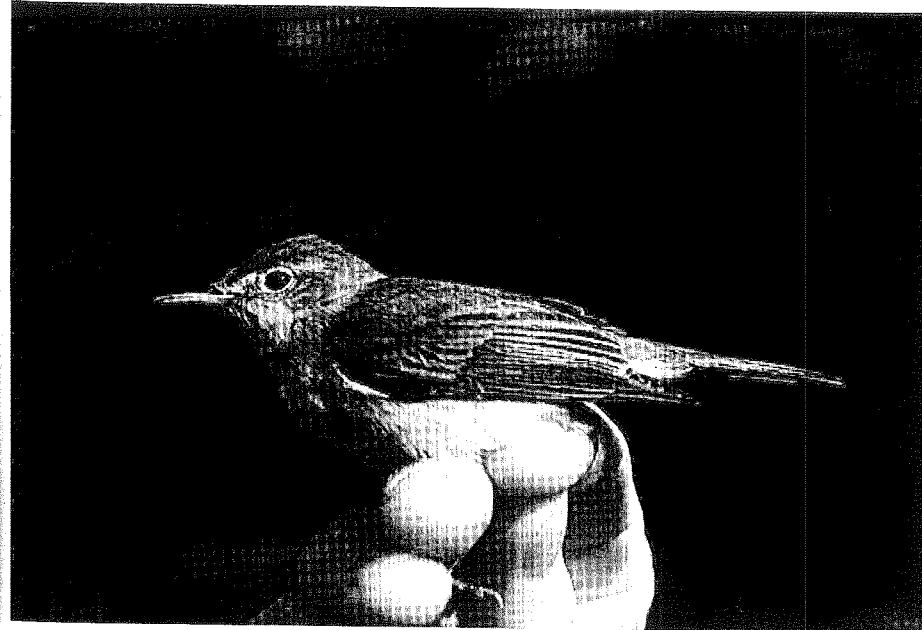
Bjergløvsanger *Phylloscopus bonelli* (0,6,2) ▶
1990: 23.5-5.6, Dollerup Bakker (ØJ), syng., GTW,OK,PWB m.fl. – 2.10, Christiansø (B), 1K ringm., ML,MFJ.
Første iagttagelser siden 1987. Af en total på 8 er de 4 fra Christiansø.

Gransanger *Phylloscopus collybita*
Med karakterer svarende til Sibirisk Gransanger ssp. *tristis* (0,34,2):

1990: 1.10, Langli (VJ), ringm., CKP,MCh. – 19.11, Tipperne (VJ), ringm., SKJ,TN,JPt.

Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula albicollis*
(18,81,1)

1990: 21.8, Christiansø (B), 1K ringm., MFJ, ML.
Første efterårsfund siden 1987.

Spottesanger, Blåvand, 1. juni 1990. Bemærk i forhold til Gulbug en kortere vinge og intet tydeligt vingepanel.
Foto: Troels Ortvad.

Melodious Warbler:**Korttået Træløber *Certhia brachydactyla***

1990: 28.5 og 12.6, Jægersborg Dyrehave (S), syng., LN. – 11.9, Maribo Klosterruin, Lolland (LFM), SAL.

Fuglen fra Jægersborg Dyrehave vides at have opholdt sig på lokaliteten fra pri. marts til ult. juni, og er muligvis identisk med den, der er godkendt fra lokaliteten i 1989 (K. M. Olsen 1991, Tim Andersen in litt.).

Arten er fra og med 1991 udgået af den danske SU-liste. Feltbestemmelse og stemmevariation er bl.a. behandlet af Clausen et al. (1982) og Clausen & Toft (1988).

Rosenbrystet Tornskade *Lanius minor* (5,30,1)

1989: 19.-26.8, Hjertebjerg, Møn (LFM), ad., PSH,TR.

Rosenstær *Sturnus roseus* (20,20,1)

1990: 30.8, Ulshale, Møn (LFM), 1K, PSH,KT,CC,JNM.

På Öland ringmærkedes en 1K han på nøjagtig samme dato (Elmberg 1991b).

Krøgnæb *Pinicola enucleator* (-,5,4)

1990: 2.11, Sydvestpynten, Amager (S), hunfarvet, PB,Asc. – 5.11, Tornby Klitplantage (NJ), 4

hanner, PJP. – 10.-11.11, Ellekrattet, Skagen (NJ), hunfarvet, FF,KP,SS. – 28.12, Lundby Krat, Ålborg (NJ), han, WS.

Største forekomst i Danmark siden 1954. Fundene skal ses i forbindelse med en betydelig bevægelse i Skandinavien, hvor der bl.a. i Sverige blev ringmærket 62 eks. på Stora Fjäderägg (B. Olsen 1991). Invasionen blev dog for Sydkandinavien som helhed mindre end den tilsvarende i 1989.

Pileværting *Emberiza rustica* (0,17,2)

1990: 2.6, Fyrhaven, Hanstholm (NJ), han, JBe. – 17.-30.9, Christiansø (B), 1K ringm., ML,MFJ, PL,JB.

Indtil 1980 var der 3 fund for landet. Efter 1980 har arten været næsten årlig og mangler kun fra 1981, 83 og 88.

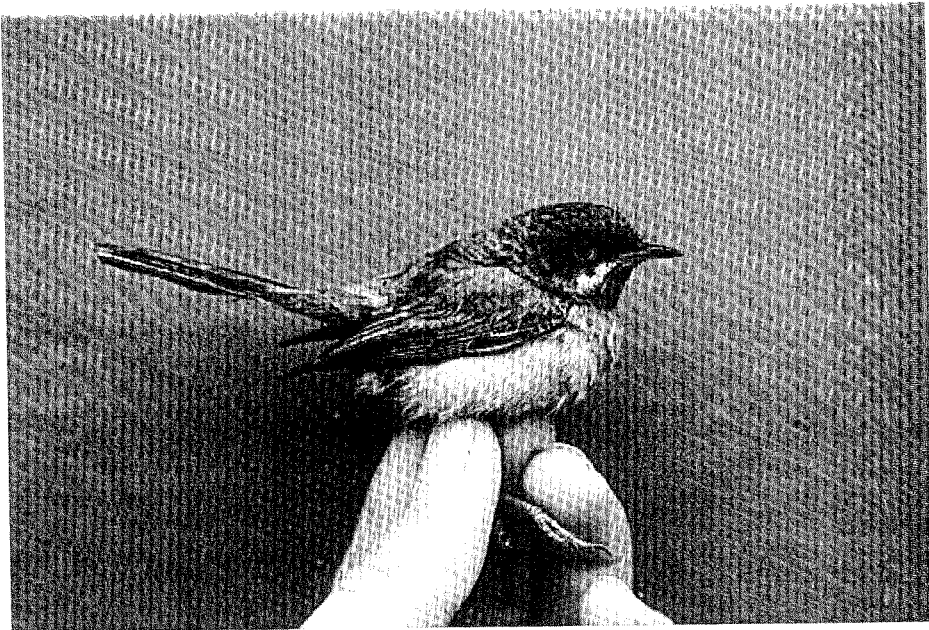
Dværgværting *Emberiza pusilla* (0,27,1)

1990: 4.11, Hanstholm (NJ), JBe.

Gulbrystet Værting *Emberiza aureola* (0,1,1)

1990: 19.6, Christiansø (B), 2K han ringm., PL, JB,CH,BJ,ML.

Andet danske fund; det første blev også gjort på Christiansø, 22.8 1984 (Olsen 1987).

Hvidskægget Sanger han, Christiansø, 13. maj 1990. Foto: Peter Lyngs.
Subalpine Warbler.

Hætteværting *Emberiza melanocephala* (0,9,1)

1989: 20.8, Sønderho, Fanø (VJ), ad. han, KF.
Første danske fund fra august, hvilket kunne vække mistanke om en undsluppet fangenskabsfugl. Men andre skandinaviske efterårsfund er koncentreret til august, og det passer med artens træktid (Breife et al. 1990).

[Lazulifinke *Passerina amoena*]

1990: 11.2-7.4, Skagen (NJ), 2K hun ringm., KEC, SCh, KP, PAFR.
Er udbredt i det vestlige Nordamerika, og fund i Europa betragtes normalt som ikke-spontane. Første gang arten er registreret i Danmark.

Grønland

Kejsergås *Anser canagicus*

1976: ult. sept., Disko, ad. skudt, via PG og TD.
Første fund af denne art i Grønland og særdeles overraskende. Den yngler langs kysterne af Bering-strædet og er aldrig truffet i det østlige Amerika.

Trane *Grus grus*

1988: 7.8, Th. Sørensens Land, Østgrønland. OTe, HA.
Første fund i Grønland. Fuglen blev set og fotograferet. Tranen er en sjælden, men næsten årtlig gæst i Island.

Amerikansk Tundrahøjle *Pluvialis dominica*

1989: 1.7, Kvandalen, Qeqertarsuaq kommune, ad., OF.
Denne amerikanske højleart er ikke usædvanlig i Vestgrønland og specielt ikke i Disko Bugt området.

Brushane *Philomachus pugnax*

1989: 25.8, Kulusuk, Ammassalik kommune, LS.
Der er kendt fem fund fra Vestgrønland (Salomonsen 1967). Dette er det første fra Østgrønland.

Stor Kobbersnepe *Limosa limosa*

1987: 2. og 4.9, Jameson Land, ad., CG.
Fundet er det første fra Østgrønland. Der er hidtil kendt seks fund fra Vestgrønland. Nærmeste ynglebestand er på Island (Salomonsen 1967).

Lille Regnspove *Numenius phaeopus*

1989: 29.6, Kvandalen, Qeqertarsuaq kommune, OF.
Arten yngler i Østgrønland (Boertmann et al. 1985) og er en regelmæssig men fåtallig gæst i Vestgrønland.

Mudderklire/Plettet Mudderklire *Actitis hypoleucos/macularia*

1989: 6.9, Itilleq, Igaliku, Narsaq kommune, CG.

Der kendes fem fund af den nordamerikanske Plettet Mudderklire og ingen af den europæiske Mudderklire (Salomonsen 1967). Dette fund er ikke identificeret med sikkerhed.

Sildemåge *Larus fuscus*

1990: 10.7, Eqaluit, Qaqortoq kommune, ynglefund, KnF.

Første sikre ynglefund af denne art i Grønland. Et par har holdt til på stedet et par år, men først i 1990 blev der set unger. Også i 1991 har der ynglet Sildemåge på stedet. Sildemågen er en regelmæssig og tilsyneladende også tiltagende gæst i Vestgrønland.

Bysvale *Delichon urbica*

1989: Forår, udfor Sisimiut, via TD.

Der er kendt to fund af Bysvale fra Østgrønland (Salomonsen 1967). Dette er det første fra Vestgrønland. Den blev fundet død på en trawler, og det kan ikke udelukkes, at den er kommet ombord i sydligere farvande.

Hvid Vipstjert *Motacilla alba*

1989: Forår, udfor Sisimiut, via TD.

Hvid Vipstjert yngler ved Ammassalik i Østgrønland, og er en uregelmæssig gæst i Vestgrønland.

Forkastede sager

Records not accepted

Islom *Gavia immer* 1990: 22.2, vestlige Østersø.
Kuhls Skråpe *Calonectris diomedea* 1990: 13.7, Udsoldt Strand (S).
Storskråpe *Puffinus gravis* 1990: 23.8, Skagens Gren (NJ).
Lille Skråpe *Puffinus assimilis* 1990: 30.9, Blåvandshuk (VJ).
Madeirastormsvalde *Oceanodroma castro* 1990: 23.9, Lask, Rjomo (SJ).
Topskarv *Phalacrocorax aristotelis* 1990: 3.12, Bjørnsnude (ØJ).
Dvergskarv *Phalacrocorax pygmeus* 1990: 25.10-3.11, Kongskilde Friluftsgård v/Tystrup Sø (S).
Nattejre *Nycticorax nycticorax* 1990: 1.9, Stignæs (S).
Tundrasvane *Cygnus columbianus columbianus* 1990: 24.2, Gjøl Bredning, Ulvedybet (NJ).
Amerikansk Pibeand *Anas americana* 1990: 4.-13.1, Rødvig Havn (S).
Halsbåndstroland *Aythya collaris* 1990: 15., 22. og 24. Væerne, Harboør (NJ).
Hvidojet And *Aythya nyroca* 1984: 31.12, Vestmager Sø - 1990: 24.5, Mejlø, Fyns Hoved (F).
Skargeorn *Aquila pomarina/clanga* 1990: 20.6, Stavns Fjord, Samsø (ØJ). - 7.8, Boto, Falster (LFM).

Slangeorn *Circus gallicus* 1990: 2.6, Klosterhede Plantage (VJ).

Ørnevåge *Buteo rufinus* 1990: 16.9, Sønderho, Fanø (VJ).

Dværgørn *Hieraaetus pennatus* 1990: 26.9, Stignæs (S). - 27.9, Stignæs (S).

Høgeørn *Hieraaetus fasciatus* 1990: 5.6 og 18.6, Klosterhede Plantage (VJ).

Lille Tårnfalk *Falco naumanni* 1990: 6.4, Sdr. Omme (VJ).

Aftenfalk *Falco vespertinus* 1990: 1.2, Vest Stadil Fjord (VJ).

Jagtfalk *Falco rusticolus* 1989: 26.2, Gilleleje (S).

Styrtløber *Himantopus himantopus* 1990: 14.7, Svinø (S).

Bairds Ryle *Calidris bairdii* 1990: 26.7, Harboør (VJ). - 1.8, Ølseagle Revle (S).

Almindelig Ryle *Calidris alpina arctica* 1984: 8.8, Ribe (VJ).

Tredækker *Gallinago media* 1990: 12.10, Stignæs (S).
Canadisk Kobbersnepe *Limosa haemastica* 1990: 7.8, Tipperne (VJ).

Damklire *Tringa stagnatilis* 1990: 9.5, Spodsbjerg, Hundested (S).

Thorshane *Phalaropus fulicarius* 1990: 12.9, Tystrup Sø (S).

Lille Kjøve *Stercorarius longicaudus* 1990: 22.8, Korsbage, Rørvig (S).

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus* 1986: 22.9, Nordby Marina, Fanø (VJ).

Tyndnæbbet Måge *Larus genei* 1990: 19.3, Vesløs-Arup Vejle (NJ).

Ringnæbbet Måge *Larus delawarensis* 1989: 21.11, Frederikshavn (NJ).

Kumliens Måge *Larus glaucooides kumlieni* 1989: 12.-24.3, Thyborøn Havn (VJ). - 1990: 10.2-27.4, Thyborøn Havn (VJ). - 21.2 og 23.2, Hanstholm Havn (NJ).

Hvidvinget Terme *Chlidonias leucopterus* 1990: 1.9, Endelave (ØJ).

Gråspætte *Picus canus* 1990: 3.3, Assendrup Enge (ØJ).
Rødstrubet Piber *Anthus cervinus* 1989: 5.4, Sønderho, Fanø (VJ).

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos* 1990: 25.5, Dystrup Sø (ØJ).

Isabellastenpikker *Oenanthe isabellina* 1990: 23.9, Sevedø (S).

Lundsanger *Phylloscopus trochiloides* 1990: 9.5, Uterslev Mose (S). - 25.5, Galgebakken, Holstebro (VJ).

Bjergløvsanger *Phylloscopus bonelli* 1990: 1.9, Stignæs (S).

Korttået Træløber *Certhia brachydactyla* 1990: 31.7, Omø (S). - 4.8, Omø (S).

Isabellatomskade *Lanius isabellinus* 1985: 7.5, Korshage, Rørvig (S).

Masketomskade *Lanius nubicus* 1990: 1.6, Stilling Strand (S).

Rosenstær *Sturnus roseus* 1990: 12.12, Gravlev, Rebild Bakker (NJ).

Krøgnæb *Pipicola enucleator* 1990: 19.2, Husby Klitplantage (VJ). - 2.6, Hjørring Plantage (NJ). - 27.11,

dersen.

Hvidvinget Måge 1986: 5.5, Skagen Nordstrand (NJ) skal være 5. - 6.5. 1987: 27.1, Skagen Havn (NJ), ad. skal være 27.1 - 22.2. 27.2 og 3.3, Skagen Havn (NJ) skal være 27.2 og 2.3. 1988: 26.1, Hirtshals Havn (NJ), 4K skal være 30.1, Hirtshals Havn (NJ), 2K. Foto side 139 af Hvidvinget Måge mangler følgende data: 26.2.88, Skagen Havn. Foto: Knud Pedersen.

Høgeugle 1988: 22.1-21.2, Skagen Klitplantage (NJ), 2K.

Tretået Spætte 1987/1988: Fuglen var en *han*.

Sydlig Nattergal 1985: 29.5, Danzigmand, Læsø (NJ), ringm., JK: observatør skal være *Jan Kjærgård*.

Hvidbrynet Løvsanger 1988: 14.10, Skagen (NJ), RC: observatør skal være *SC*.

Lille Fluesnapper 1986: august - september, Ellekrattet, Skagen (NJ), ad. med 2 unger, KP: observatør skal være *John Pedersen m.fl.*

Pileværving 1987: 20.-29.3, Skagen (NJ) skal være 21.-29.3.

Rettelser til SU-rapport nr 18, DOFT 85: 20-34, 1991

Islom 1983: 17.5, Trend, Limfjorden (NJ), ad. i sdr., JMF: observatør skal være *Søren Ulrich Thomsen*. 1988: 24.10, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., EC: observatør skal være *PAFR*. 26.10, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk. skal være ad. i *odr. trk.* 27.10, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk. skal være ad. i *odr. rastende*. 2.11, Skagen (NJ), ad. i sdr. skal være ad. i *odr.* 14.11, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk. skal være ad. i *odr. trk.* 1989: 5.1, Skagens Gren (NJ), vdr., EC skal være 5.-6.1 og 8.1, Skagens Gren (NJ), 2K i 1. vdr., EC. 14.4, Skagens Gren (NJ), sdr., EC skal være sdr. *trk.*, EC. 19.4, Skagens Gren (NJ), ad. i sdr. trk., PAFR skal være ad. i *odr. trk.* 12.10, Højen Fyr, Skagen (NJ) skal være 12.11. 17.10, Blokhus (NJ), ad. i sdr. trk. skal være ad. i sdr. *rastende*. 22.10, Skagen (NJ), ad. i sdr. trk., KP er en *Hvidnæbbet Lom*, og er nævnt under denne i nærværende rapport.

Topskarv 1984: 28.4... skal være *trk.* 1985: 18.4... skal være *trk.* 1986: 4.2, Hanstholm Havn (NJ), 3 ad. + 1 1K skal være 3 ad. + 1 2K.

Rodrygget Pelikan 1989: Begge fund vedrører en adult, og det formodes at være samme individ. Se iverigt nærværende rapport. Som observatør til fuglen fra Skagen tilføjes Knud Erik Christensen.

Purpurhejre 1989: 30.4, Sædballe Fredmose, Langeland (F). Det hidtil tidligste fund er stadig fra Vejlerne 17.4 1984.

Rødhals Gås 1989: 10.11, Bøtø Nor (LFM) skal være 11.10, Bøtø Nor (LFM). Efterår. Bagenkop, Langeland (F), skudt, via DB skal være *fundet* syg.

Brilleand 1989: Fototekst side 24: dato skal være 12. november 1989.

Steppehøg 1988: 29.5, Skagen Nordstrand (NJ), 2K han, BB.PAFR skal være 29.5, Skagen Nordstrand (NJ), 2K, BB + fra samme dato Skagen (NJ), 2K *trk.*, PAFR. Altså to fund denne dag.

Lille Skrigeørn 1989: 25.5, Skagen (NJ), 3K *trk.fors.*, SC *m.fl.* skal være 25.5, Skagen (NJ), 3-4 *eks. (ad. + 3K + 1-2 3K+)*, *trk.fors.*, SC, EC, KP *m.fl.* + 26.5, Skagen (NJ),

ad. trk.fors., KP *m.fl.* Der er muligvis en genganger mellem et af ovennævnte *eks. fra 25.5 (3K+)* og 22.5 (se SU-rapport nr 18), hvorefter totalen for 1989 bliver 4-6 *eks.* Kejserørn 1989: 25.5, Skagen (NJ), 2K *trk.fors.*, EC *m.fl.*: observatører skal være *AB, EC m.fl.*

Thorshane: Følgende er iflg. Sune Jepsen *ikke* korrekt: "Den oprådtte i efteråret 1989 usædvanlig talrigt i Vestjylland, bl.a. med op til 20 på én dag ved Blåvandshuk (Sune Jepsen pers. medd.)."

Lille Kjøve 1988: 25.9, Præstø Fed (S) skal være *Agersø (S)*. Christensen et al. (1990) er: Christensen, R., M. Munk, H. Skov & J. Smidt 1990: Fugle i Danmark i 1988 - årsrapport over observationer. - Dansk Om. Foren. Tidsskr. 84: 105-144.

Sorthovedet Måge 1988: 11.9-10.10, Skagen (NJ), 5 1K fordelt med... 25.-27.9 1 og 10.10 1 skal være 25.9 1 og 27.9-10.10 1.

Sabinemåge 1985: 7.8, Lild Strand (NJ) skal være *Bulbjerg (NJ)*.

Hvidvinget Måge 1988: 13.4, Skagen Havn (NJ) skal være *Grenen. Skagen (NJ)*. 29.4, Skagen Havn (NJ) skal være *Skagen Nordstrand (NJ)*. Sidstnævnte iagttagelse er *ikke* identisk med en tidligere godkendt fra 29.4 1988 Skagen; der er således to fund fra denne dato, og opsummeringen bliver (14.ca 152,13).

Storpipper 1989: 19.10, Blåvandshuk (VJ), *trk.*, KP, JNi, KNi, TSø: observatører skal være *KP, JNi, KNi, TSø*.

Vandsanger Fototekst side 28: dato skal være 8. august 1989.

Lille Gulbug 1989: 20.-21.9, Blåvandshuk (VJ), 1K ringm. skal være 16. og 20.-21.9, Blåvandshuk (VJ), 1K ringm. (16.9).

Brun Tornskade Fototekst side 32: dato skal være 15. oktober 1988.

Rosenbrystet Tornskade 1988: 7.7... skal være 1989.

Rosenstær 1989: 13.6, Skagen (NJ)... tilføjes som observatør *Lars Raunsgaard*.

Grønland:

Pibesvane 1988: 5.5... skal være 5.8. 1989: 6.8... skal være 9.8. Andet afsnit i kommentarer: "Der er på lokaltet adskillige fund af svaner siden 1980 (op til 101 flok), og det har formentlig drejet sig som Tundrasvaneer skal være: Der er i *området ved Kangerlussuaq/Sdr. Svømmefjord* adskillige fund af svaner siden 1980 (op til 10 flok), og det kan have drejet sig om Tundrasvaneer (D. Boertmann in litt.).

Sildemåge 1988: 5.8... skal være 6.8.

Sølvåge 1988: 5.8... skal være 6.-7.8.

Thayers Måge 1987: 17.8-19.9... skal være 19.8-19.9.

Observatørliste:

JBD Jan Baungård skal være *Jan Ravnborg*.

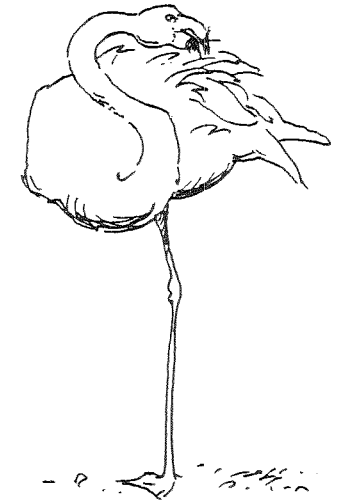
Antaget 5. februar 1992

Alex Sand Frich
Kronborggade 16, 5. th
2200 København N

Lars Nordbjærg
Elbagade 18, 1. th
2300 København S

Flamingoernes forekomst i Danmark

ROLF CHRISTENSEN

(With a summary in English: The status of flamingos in Denmark)

Indledning

Siden den første flamingo blev set i Danmark i midten af 1920'erne, er der registreret 201 forekomster af over 400 fugle frem til i dag. Af de fire trufne former herhjemme (se senere) ses de to regelmæssigt. Det drejer sig om den Europæiske Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus* og Chileflamingoen *P. chilensis*. Førstnævnte kunne forventes at nå Danmark under invasioner, noget man oplevede i Mellemeuropa indtil for 50-60 år siden.

En sammenstilling af de danske flamingofund er ikke hidtil foretaget. Efter det første "store" år, 1967 med 15 fund, blev forekomsterne analyseret, og det konkluderedes, at fundene skyldtes undslupne burfugle, især fordi man i Holland det år slet ingen fugle havde set (Eskildsen 1969). I tre af de sidste fire oversigter over Danmarks fugle (Løppenthin 1946, Dybbro 1978, Olsen 1992) betragtes burfugle som den altafgørende faktor for de danske fund af både Chileflamingo og Europæisk Flamingo. Salomonsen (1963) derimod vender billedet og regner alle fundene af sidstnævnte art (6 t.o.m. 1963) som sandsynligvis spontane, således helt sikkert dem i 1924 og 1933, hvor der var invasion i Mellemeuropa. De fleste felthåndbøger skønner de danske fund til at være undslupne fangenskabsfugle. I tobindsværket *Fuglene i Danmark* (Meltofte & Fjeldså 1989) regnes dog en del af fundene af Europæisk Flamingo som spontane - også i den senere tid.

Europæisk Flamingo var på Sjældenhedsudvalgets liste til og med 1968.

Materiale

I denne sammenstilling af danske flamingofund er alle iagttagelser til og med 1989 medtaget. Et fund defineres som en fugl eller en flok på en lokalitet i et kortere eller længere tidsrum. To arter sammen tæller for to fund. De tidligste beretninger er hentet fra Dansk Omitologisk Forenings Tidsskrift og Feltornithologen, mens lokalrapporterne fra midten af 1970'erne har været en altafgørende kilde. Ydermere er et fåtal fund blevet hentet i års- og SU-rapporterne. Kun publicerede forekomster er medtaget.

Træk

De fire amerikanske arters bestande bevæger sig kun inden for Syd- og Mellemeamerika. Caraibisk Flamingo *P. ruber ruber* ses dog af og til i det sydligste Florida (Kear & Duplaix-Hall 1975). Fund af disse arter i Europa kan alle henføres til undslupne burfugle eller efterkommere af de i Tyskland ynglende Chileflamingoer. Den fåtallige ynglepopulation af Lille Flamingo *P. minor* i Mauritien menes at være ophav til de 8 fund i Marokko samt de 3 eneste spontane europæiske forekomster. I maj 1966 sås i 1 og i juli 1972 en flok på 4 ved Malaga i det sydligste Spanien. Yderligere foreligger der oplysninger om et fund fra Frankrig: 1 fugl 13. juni 1989, Rhonefloden nær Camargue (Cramp & Simmons 1977, Anonym 1990). Arten er kendt for at trække over lange strækninger, f.eks. mellem Indien i nord og det sydligste Afri-